

vård &c. om något. *Taga h. om, taga om h.*, taga vård om, öfvertaga tillsynen, ledningen, styrelsen af något. *På höger, venster h.*, till höger, venster. *På fri h.*, med blotta handen, utan mätning, modell, förebild, förberedelse o. s. v., blott efter tycke, infall, ingifvelse, ögonmått, t. ex.: *Måla på fri h. Skjuta på fri h.*, utan att lägga an. *Vara på egen h.*, vara ensam, vara lemnad åt sig sjelf, utan annans ledning, hjälp, tillsyn, bero endast af sig sjelf. *Lemna någon på egen, fri h.*, lemna någon åt sig sjelf, låta någon hjälpa sig sjelf. *Lefva på egen h.*, vara sin egen herre. *Sätta sig på egen h.*, blifva sin egen, försätta sig i den ställning, att man sörjer endast för sig sjelf. *Göra något på egen h.*, på eget bevåg. *Vi voro på två, tre manna* (gam. genit.) *h.*, två, tre personer. *Gifva, taga på h.*, g., t. handpenning. *Hafva goda kort på h.*, bland dem, som blifvit en gifna eller som man bytt sig till. (Fig.) *Bära på händerna*, på det högsta värdera, akta, värda, älska, vara ytterst rädd, mån om, på det ömmaste värda sig om. *Till h-s*, tillreds, i beredskap, färdig att tilltaga, t. ex.: *Det var för tillfället ingen till h-s att hjälpa honom. Ovärnen var strax till h-s att svarta mig. Som ingen halt var till h-s, måste han gå barhufvad. Till h-a* (gam. genit. plur.), tillreds, i beredskap. *Gå, komma, hålla till h-a*, se *Tillhandaga*, *Tillhandakomma*, *Tillhandahålla*. *Sälja under h.*, ej genom auktion, utan när tillfälle erbjuder sig. *Hafva under händer*, hafva i sin vård, äga att förfoga öfver. *Under händer hafvande medel*, medel, som man har i sitt förvar, i och för något ändamål ombetrodda medel. *Ur ell. från h. i h.*, från den ena till den andra. *Köpa ur första h.*, af första ägaren, ej af andra, som förut köpt af honom. *Ur h. i mun*, säges, då man genast förtär, hvad man förtjenar. *Lefva ur h. i mun*, lefva för dagen, ej hafva mer att lefva af, än sin dagliga arbetsförtjenst. *Gå fort ur händerna* (om arbete), verkställas, utföras fort. (Fig.) *Ej låta tillfället gå sig ur händerna, ej släppa tillfället ur h.*, begagna sig af tillfället. *Segern gick honom ur händerna*, undgick honom. *Gifva vid h-en*, underrätta om, meddela, tillkännagifva, låta veta, förstå. — 2) Se *Handstil*. *Jag känner hans h. Skrifva en vacker h.* — 3) (bot.) *J. Mariæ h.*, ört med fingerlika rötter och röda, fläckiga blommor. *Orchis maculata*. Kallas äfv. *J. Mariæ Nycklar*, *J. Mariæ Rock*. — *Ss. H-muskel*, -*nerve*.

HANDARBETE, n. 4. Allt slags arbete, hvar till isynnerhet händerna begagnas, men ej kroppstyrka så mycket kommer i fråga.

HANDASLÖJD, f. 3. Allt slags slöjd, hvarvid isynnerhet händerna begagnas.

HANDÄTLAS, händätlass, m. 3. Samling af landkartor i mindre format eller med inskränkning till de förnämsta länderna.

HANDBIBLIOTEK, händbiblioték, n. 3. Liten boksamling, upptagande blott sådana arbeten och skrifter, som man företrädesvis tycker om eller behöfver rådfråga och begagna. [—*thek*.]

HANDBJELKE, m. 2. pl. — *bjelkar*. (byggn.k.) Bjelke i en takresning, som sammanhåller taksparrarna.

HANDBOJOR, f. 1. pl. Bojor, hvarmed händerna fängslas.

HANDBOK, f. 3. pl. — *böcker*. Bok, innehållande kort handledning i konst eller vetenskap. Se äfv. *Kyrkohandbok*.

HANDBORR, m. 2. Borr, hvartill endast

händerna begagnas, och som ej drifves med maskin.

HANDBORRSKAFT, n. 3. Borrskaft, helt och hållet af jern, med en bricka upptill, som under begagnandet sättes emot bröstet. Kallas äfv. *Bröstlira*.

HANDBREF, n. 3. Bref från en furste till en person, som vändt sig till honom personligen med en supplik, eller till en konstnär eller lär, för att tacka för ett dediceradt arbete, ett gifvet konstverk, o. s. v.

HANDBRÅDE, n. 4. Litet bråde med skaft, att vid rappingn taga murbruk uppå.

HANDBYGEL, m. 2. pl. — *byglar*. Bygel öfver trycket på gevär.

HANDBÅGE, m. 2. pl. — *bågar*. Pilbåge, som spändes med händerna, ej med lås.

HANDBÄCKEN, n. 3. Se *Handfat*.

HANDDUK, m. 2. Fälladt fyrkantigt stycke, vanligtvis af grof dräll, till att torka händerna på, vid handtvagning, eller att tvätta sig i ansigtet med.

HANDEL, m. sing. 1) *Köp*. *Sluta h. om något*. *Stå i h. med någon*, hålla på att köpa något af honom. *Göra en god h.*, ett fördelaktigt köp. — 2) *Yrket att köpa och sälja genom penningar eller byte, i afsigt att derpå göra vinst*. *Drifva, idka h.* *Drifva h. i stort, i minut*. *Drifva h. med en vara på utrikes orter*. *H. med utländningar*. *H. med silke, säd, kramvaror, sill, o. s. v.* Bildar en mängd sammansättningar, såsom: *Gross-, Minut-, Penning-, Vexel-, Bytes-, Spannmåls-, Kram-, Silkes-, Bokhandel, m. fl.* — 3) *Förekommer äfven i sammansättningen Kärlekshandel; se d. o.* — *Ss. H-saffärer, -sfördel, -sföretag, -sförhållande, -sförbindelse, -sgemenskap, -slag, -slagstiftning, -smål, -ssak, -sspekulation, -särende*.

HANDELSAGENT, händnd'sajä'nnt, m. 3. Person, som i handelsväg utträttar uppdrag för en eller flera handlandes räkning.

HANDELSBALANS, händnd'sbalä'nngs, m. 3. Resultatet af jemförelsen emellan ett lands ut- och införsel.

HANDELSBALK, m. 2. Den hufvudafdelning af svenska lagen, som handlar om, hvad iakttagas bör i afseende å idkande af handel.

HANDELSBETJENT, m. 3. Person, som biträder en handlande i försäljningen af dess varor.

HANDELSBOD, f. 2. En handlandes försäljningsbod.

HANDELSBOK, f. 3. pl. — *böcker*. Handlandes räkenskapsbok.

HANDELSBOKHÄLLARE, m. 3. En gross- eller minuthandlars räkenskapsförare. — Ofta få äfven handelsbetjenter denna benämning.

HANDELSBOLAG, n. 3. Bolag för bedrifvande af handel.

HANDELSBREF, n. 3. Bref, rörande handelsaffärer.

HANDELSBRUK, n. 3. Bruk, i affärsväg, som är antaget och gällande handlande mellan.

HANDELSDOMSTOL, m. 2. Domstol, som upptager mål, rörande handel.

HANDELSXPEDIT, händnd'säckspedi't, m. 3. Person, som gör resor, antingen in- eller utrikes, för en handlandes räkning.

HANDELSFART, m. sing. Sjöfart, som endast har handeln till föremål, och bedrifves endast med köpmansfartyg.

HANDELSFARTYG, n. 3. Fartyg, som gör